

Erdőtanúsítás a magánerdőben

A privatizáció óta eltelt időszak alatt hazánkban több magánerdő-gazdálkodással foglalkozó cég alakult, ezek gazdálkodási formája eléggé vegyes, ugyanakkor valamennyi alkalmas arra, hogy az erdőgazdálkodási tevékenységet és a hozzá kapcsolódó vállalati folyamatokat biztosítsa.

Az idei évtől kezdődően megnőtt a magánerdők gazdálkodásával és fejlesztésével kapcsolatos tevékenységek jelentősége, mivel a kérdés a hazai erdőterület 40%-át érinti. A privatizációt követően 1996-ban 270 000 gazdálkodó 1,7 millió ha területen gazdálkodott, az 1990-ben nyilvántartott 1933 gazdálkodóval szemben, akik 1,66 millió ha területen gazdálkodtak.

A Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége az érdekképviseleti tevékenységen túl vállalta, hogy meghatározza a terület fejlesztésére vonatkozó prioritásokat. Mivel szakemberei állami területen szerzett szakmai tapasztalattal is rendelkeznek, az itt megszerzett, további felhasználásra alkalmas gyakorlatot és tapasztalatokat építik be a vállalatirányítási folyamatokba.

Az erdőtanúsítás kérdése az idei évtől került az érdeklődés középpontjába, mivel a nemzetközi felmérések értelmében 1997 óta 12,5 millió ha erdőterület lett tanúsítva. A folyamat első sorban az északi országokban hódított teret, Svédországban az erdőterületek 42%-a lett az FSC által tanúsítva.

Mielőtt az erdőtanúsításról részletesen beszélünk, célszerű kitérni arra a történelmi háttérre, amely a tartamos gazdálkodás nemzetközi alapjait megteremtette.

Az 1970-es évektől felgyorsult a környezetvédelem kérdésével kapcsolatos cselekvési programok és alapelvek kidolgozása.

A tartamosság kialakulásának nemzetközi állomásai I.

ENSZ Közgyűlés (1989)
ENSZ Környezeti és Fejlesztési Konferencia (1992)
Fenntartható fejlődés megfogalmazása AGENDA 21
ENSZ Környezeti és Fejlesztési Konferencia (1996)
a tartamosság erdészeti követelményeinek meghatározása (kritériumok, indikátorok)

A tartamosság kialakulásának nemzetközi állomásai II.

FAO Római Erdészeti Nyilatkozat (1995)
ENSZ Környezeti és Fejlesztési Konferencia (1996)
a magyar Erdőtörvényben megfogalmazásra került
ENSZ Kormányközi Erdészeti Panel (IPF) (1997-ig)
ENSZ Kormányközi Erdészeti Fórum (IFF)

Hazánkban az erdővel kapcsolatos tudatos gazdálkodás kérdése régebbre nyúlik vissza. I. Miksa császár, Mária Terézia, Kaán Károly koruk jelentős gondolkodóinak megfelelően felmérték az erdővagyonnal való ésszerű gazdálkodás jelentőségét.

A hazánkban eddig megjelent öt erdő törvény mindegyike korának megfelelő mértékben foglalkozik a tartamosság kérdésével. Az 1996-os erdő törvény már a nemzetközi környezetvédelmi irányelveket is beépítve került megfogalmazásra.

Az erdőtanúsítás az a folyamat, amely igazolni tudja, hogy az adott területen biológiailag megalapozott, a tartamosság elvét szem előtt tartó gazdálkodás folyik.

Hazánk még nem rendelkezik erdőtanúsítási gyakorlattal.

AZ ERDŐTANÚSÍTÁS FŐ ELEMEI

RENDSZER

(szervezeti felépítés)
NEMZETI TESTÜLET

+

KÖVETELMÉNYEK
(szabványok)

SZABVÁNYT KÉSZÍTHET:

- tanúsító szervezet
- rendszert irányító testület
- különálló testület, amely a tanúsításban nem vesz részt
- jogalkotás esetén a kormány

+

GYAKORLATI KIVITELEZÉS
(tanúsítás előkészítése)
RENDSZERÉPÍTÉS

A szakma egybehangzó véleménye az, hogy a magán erdőgazdálkodásban a pán-európai erdőtanúsítási rendszernek kell inkább teret engedni, mivel

nonprofit rendszerről van szó, és a nemzeti testület felállításával és a nemzeti elvárásoknak megfelelő követelményrendszer kialakításával sokkal inkább teret enged az egyéni sajátosságoknak.

Hazánkban az Állami Erdészeti Szolgálat rendelkezik olyan több évtizede létrehozott adatbázissal, amely megfelelő kiindulási alapot jelenthet a rendszer kialakításához. Hiszen már a környezeti erdőtervek feladatai között is szerepel a tartamos erdőgazdálkodás biztosítása.

Mi is az a PEFC?

A vevők, faforgalmazók részéről egyre fokozottabban jelentkező igény, hogy az általuk vásárolt áru származása és a gazdálkodás minősége is bizonyítható legyen.

Erre szolgál az erdőtanúsítás rendszere, amely független harmadik fél által tanúsítható.

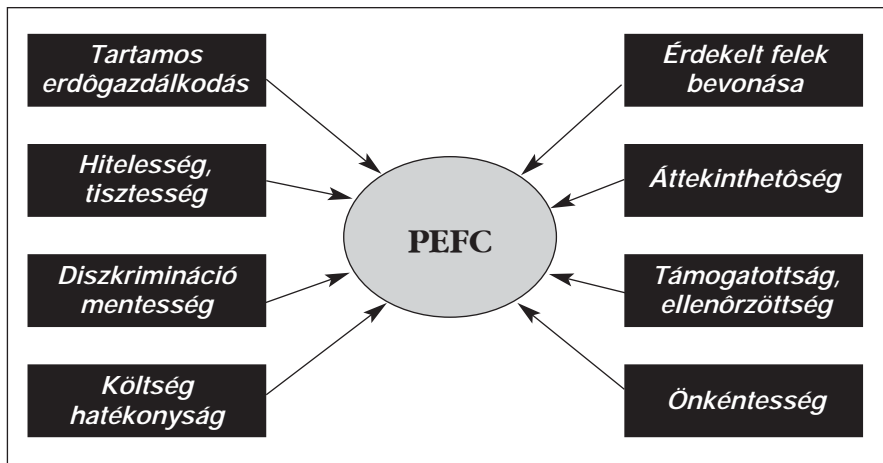
A tanúsítvány egyben igazolása annak, hogy a faanyag származási helyén a tartamosság elvét betartó erdőgazdálkodás folyik.

Az első tanúsítási rendszer kiépítése elsősorban a trópusi esőerdőkben folyó gazdálkodásra vonatkozott, sokan nem kívántak ezzel azonosulni, így 1998-ban alapos előkészítő munka után memorandum formájában Helsinkiben megfogalmazták a tartamos erdőgazdálkodás 6 alapelvét:

PEFC 6 ALAPKÖVETELMÉNYE:

- Az erdők fenntartása és szakszerű fejlesztése, részvételük az aktív szénkörforgásban
- Az erdei ökoszisztémák egészségének és vitalitásának fenntartása
- Az erdők produktivitásának fenntartása
- A biodiverzitás elvének betartásával védelem és szakszerű fejlesztés
- Az erdők védelmi szerepének fenntartása, szakszerű fejlesztése
- Egyéb szociális, gazdasági funkciók és körülmények fenntartása

A Helsinkiben megrendezésre került konferencián kezdődött meg a PEFC Pán-Európai Erdőtanúsítás rendszerének szervezése.

Jelenleg a PEFC tagsága: Ausztria, Belgium, Cseh Köztársaság, Dánia, Franciaország, Finnország, Németország, Írország, Litvánia, Norvégia, Portugália, Spanyolország, Svédország, Svájc.

A Pán-Európai Erdőtanúsítási Tanács önálló nemzeti testületekből áll, egyénileg kidolgozott nemzeti követelményrendszerrel.

A nemzeti testületeket a kormányzat képviselői a szakmai érdekképviselet, szakszervezet, zöld mozgalom, a szakmai felsőoktatás és egyéb területekről bevont 6 fős csoport alkotják.

Mi is a célja ennek a rendszernek?

PEFC CÉLJAI

- Önkéntes kezdeményezés, amely lehetőséget biztosít a tartamos erdőgazdálkodók széles körének nemzeti és regionális szinten történő összehangolására.
- Nemzeti tanúsító rendszer kialakítása vagy a meglévők elfogadása.
- Az erdőgazdálkodás és a faanyag mint megújítható erőforrás pozitív megítélésének visszaállítása.
- Az erdők gazdaságilag életképes, környezeti szempontból hasznos hozó megítélése.
- A tanúsítvány biztosítékot jelent a külső felek számára.
- A tanúsítást független harmadik fél végezze.
- A rendszer regionális tanúsítási szintekre alapozott, de nyitott minden más szempontra.
- Közös erdő- és faanyag-származás tanúsítását részesíti előnyben.

Hazánkban a PEFC rendszeréhez való csatlakozás előkészítése folyamatban van. A nemzeti testület felállítására szü-

lettek alternatívák, mindenesetre egyértelmű a munkában résztvevők köre. Ez a feladat a MEGOSZ prioritási listáján az elsők között szerepel, annál is inkább, mivel ez a rendszer, mint feljebb is látszik, a magánerdő-gazdálkodók rendszerének is nevezhető, nonprofit szervezet.

ISO 9000 – 14000

A jelenleg elterjedt és közkedvelt vállalatirányítási rendszerek közül az ISO 9000–14000 szabványcsalád biztosíthatja a tartamos gazdálkodás alapjainak megteremtését. Az ISO 9000-es szabvány alapján kiépíthető minőségbiztosítási rendszer a vállalati folyamatok áttekinthetőségét és a vevővel való kapcsolat egészét fedi le, ezzel szemben az ISO 14001-es szabvány környezetközpontú irányítási rendszer kiépítésére ad lehetőséget, amely már a tervezés fázisától vizsgálja a tevékenység környezetre gyakorolt hatását.

PHARE-támogatással

Hazánkban az állami erdőknél már elindult a két rendszer kiépítésének folyamata, jelentős PHARE támogatással. A folyamat eredményeként a magánerdő-gazdálkodóknál a rendszerek megléte követelményként fog jelentkezni, ezért ez a folyamat már a magánerdő-gazdálkodóknál is napirenden lévő kérdés. A költségek csökkentése és a személyi erőforrásokkal való ésszerű gazdálkodás, valamint a rendszerek adta lehetőség kihasználása érdekében itt integrált rendszerek bevezetésére kerül majd sor, amelyek egyrészt az ISO 9000:2000 szabvány és az ISO 14001:1996 alapján kerülnek kidolgozásra.

Felhívás

Cédrus-nagygyűlés
2000. május 25–26.

A cédrussal folyó magyarországi erdészeti kísérletek tárgyában 2 napos értekezletet szervezünk. Célunk, hogy az eddig elért eredményekről és a további lehetőségekről az érintettek véleményét cserélhessenek. Május 25-én az OEE klubtermében (Budapest, II. Fő u. 68., 425. szoba) az elméleti kérdéseket tárgyalnánk, május 26-án Agostyánban és Neszmélyben terepi bemutatót tartunk.

Kérjük mindazon kollégákat, akik a témában érintettek érzik magukat, hogy vegyenek részt a rendezvényen. Szeretnénk megvitatni a magtermelés, maggyűjtés, magtárolás, a csemetenevelés, a termőhelyigény, a mesterséges és természetes felújítás és erdőművelés kérdéseit. Az értekezlet foglalkozna a faanyag hasznosításával és a Cedrus atlantica károsítóinak kérdésével is. A terepi bemutatón a fajok esztétikai szerepét és jelentőségét is megtárgyalnánk.

Különösen számítunk azoknak a kollégáknak a részvételére, akik az elmúlt évtized folyamán Franciaországban tanulmányozták a Cedrus atlantica erdészeti jelentőségét.

Részvételi díj a jelentkezők számától függően 5–7000 Ft/fő.

A jelentkezéseket és az előadások, hozzászólások témáját kérjük dr. Sárvári János nevére: Országos Erdészeti Egyesület, 1027 Budapest, Fő u. 68. megküldeni legkésőbb 2000. február végéig.

Dr. Tóth János, Dr. Sárvári János
NIZZA, OEE Budapest
Dél-Franciaország,

Erdőgazda

címmel jelent meg a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetségének folyóirata. A minden hónap utolsó hetében jelentkező szaklapot a Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium támogatja. Bemutatásában *Telegdy Pál* elnök elsősorban az erdőtulajdonosoknak ajánlja szíves figyelmébe. A műszakilag igényes kivitelű próbaszámot *Telegdy Pál, Fónagy István* és *Rozsnyai Aladár* szerkesztőbizottsági tagok 22 A/4-es oldalon, teljes terjedelmében színes technikával jelentették meg. Az „örög” Erdészeti Lapok gratulál az újszülöttnak, s reméli, hogy hosszú távon is színvonalas – s nemcsak színes vonalas – kamasszá cseperedik anélkül, hogy megismerkedne a létfenntartás keserveivel.